

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН педагогіки і психології

Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту педагогіки і психології

(підпис)

Світлана КОНДРАТЮК
(ім'я та прізвище)

« 30 » серпня _____ 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Педагогіка

Перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань: 01 Освіта, Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта. Хімія, біологія та здоров'я людини.

Спеціальність: 014 Середня освіта. Біологія та здоров'я людини. Початкова освіта.

Спеціальність: 014 Середня освіта. Біологія та здоров'я людини. Психологія.

Спеціальність: 014 Середня освіта. Географія. Біологія та здоров'я людини.

Спеціальність: 014 Середня освіта. Географія. Англійська мова.

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною комісією

НН інституту педагогіки і психології

« 30 » серпня _____ 2023 р.

Голова Юлія БОНДАРЕНКО
(д.пед.н., професор)

Суми – 2023

Розробники:

1. Чернякова Жанна Юріївна – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри педагогіки.
2. Бикова Марія Микрлаївна – канд. пед. наук, доцент, старший викладач кафедри педагогіки.
3. Осьмук Наталія Григорівна – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри педагогіки.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

Завідувач кафедри

доктор пед. наук, професор _

Бойченко М.А.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 8	(Вказати освітній ступінь) Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
2-й			
Семестр			
1-й		2-й	
Лекції			
26 год.		20 год.	
Практичні, семінарські			
24 год.		24 год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
68 год.		74 год.	
Консультації:			
2 год.	2 год.		
Загальна кількість годин - 240	Вид контролю:		
	екзамен		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета – сформувати у студентів здатність аналізувати основні категорії виховання, навчання та розвитку, володіти науковими основами організації педагогічної діяльності в основній школі ЗЗСО у контексті Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції Нової української школи, Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», основами управління педагогічними системами, дидактичними основами візуалізації змісту навчання.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою є міжпредметні зв'язки з наступними дисциплінами:

- з **філософією**, яка забезпечує загальнонауковою методологією наукового пізнання;
- з **психологією**, що має спільність об'єктів вивчення, індивідуальних і вікових особливостей дітей різного віку, опанування методиками вивчення особистості, колективу, особливостей формування Я-концепції, мотивації діяльності та ін.;
- з **анатомією та фізіологією**, що забезпечує розуміння морфологічних та фізіологічних особливостей кожного вікового періоду;
- з **естетикою**, що забезпечує формування всебічно розвиненої особистості;
- з **соціологією**, методи і результати досліджень якої використовує педагогіка;
- з **історією**, що забезпечує формування знань студентів про зміни та особливості навчально-виховних систем в різні історичні епохи.

3. Результати навчання за дисципліною

Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузях середньої освіти, педагогіки й методики середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук, і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).</p> <p>ЗК2 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).</p> <p>ЗК3 Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).</p> <p>ЗК4 Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети та працювати в команді (лідерська компетентність).</p> <p>ЗК5 Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, і ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).</p> <p>ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК7. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність: забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; забезпечувати (за потреби) здобуття учнями освіти з урахуванням особливостей мовного середовища в закладі освіти (мова відповідного корінного народу або національної меншини України); формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів; використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності.

СК 2. Предметно-методична компетентність як здатність: моделювати зміст навчання хімії, географії та біології та основ здоров'я використовувати її для укладання географічних карт, проведення практичних та лабораторних робіт, оперувати нею у професійній діяльності; використовувати цифрові технології в освітньому процесі з географії і біології та основ здоров'я.

СК 3. Інформаційно-цифрова компетентність. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію з географії і біології та основ здоров'я, використовувати її для укладання географічних карт, проведення практичних та лабораторних робіт, оперувати нею у професійній діяльності; використовувати цифрові технології в освітньому процесі з географії і біології та основ здоров'я.

СК4. Психологічна компетентність. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність; формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

СК5. Емоційно-етична компетентність. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з всіма учасниками освітнього процесу з географії і біології та основ здоров'я; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобалізованому світі.

СК6. Компетентність педагогічного партнерства. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі з географії і біології та основ здоров'я; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

СК7. Інклюзивна компетентність. Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

СК8. Здоров'язбережувальна компетентність. Здатність

організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язберезувальні технології під час освітнього процесу з географії і біології та основ здоров'я; здійснювати профілактичнопросвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності; надавати до медичну допомогу учасникам освітнього процесу з географії і біології та основ здоров'я.

СК 9. Проектувальна компетентність. Здатність проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів в освітньому процесі з географії і біології та основ здоров'я.

СК10. Прогностична компетентність. Здатність прогнозувати результати освітнього процесу з географії і біології та основ здоров'я; планувати освітній процес з географії і біології та основ здоров'я.

СК11. Організаційна компетентність. Здатність організовувати процес навчання з географії і біології та основ здоров'я, виховання і розвитку учнів; організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів у відповідності до нормативних вимог, правил і рекомендацій.

СК12. Оцінювальна-аналітична компетентність. Здатність здійснювати оцінювання результатів навчання учнів; аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів в освітньому процесі з географії і біології та основ здоров'я.

СК13. Інноваційна компетентність. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі з географії і біології та основ здоров'я; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності; здатність до навчання впродовж життя; визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо), дотримуючись принципів професійної етики; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

СК15. Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній

	<p>діяльності при вивченні Землі (світу), материків і океанів, України, регіону і пояснювати особливості природних компонентів і об'єктів у сферах географічної оболонки, взаємозв'язки в ландшафтах.</p> <p>СК19. Здатність застосовувати теоретичні знання для формування практичних навичок під час проведення навчальних та виробничих практик. Використовувати професійно-орієнтовані знання й практичні навички з хімії, географії і біології та основ здоров'я для дослідження природних та соціальних явищ і процесів, природних об'єктів.</p>
--	---

Програмні результати навчання

Знання та уміння, навички	ПРН 1. Знає основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховує в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.
	ПРН 2. Демонструє вміння навчати учнів державною та іноземною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.
	ПРН3. Називає і аналізує методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікує форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти; здійснює добір і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінює результати їх навчання та ефективність уроку.
	ПРН4. Називає і пояснює принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я 9 учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.
	ПРН5. Демонструє знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперує базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.
	ПРН6. Застосовує сучасні інформаційно-

	комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності; демонструє володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.
	ПРН7. Аналізує власну педагогічну діяльність та її результати, здійснює об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.
	ПРН8. Демонструє знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.
	ПРН9. Знає та розуміє основні концепції, парадигми, теорії та загальну структуру природничих, гуманітарних та суспільних наук, предмет їх дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії їх розвитку.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює власні думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, може аргументовано обирати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної творчої діяльності, вільно використовує знання для використання творчих завдань.
82 – 89	Вільно володіє навчальним матеріалом. Застосовує знання на практиці, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні знання на практиці. За зразком самостійно виконує практичні

Поточний контроль												ІН ДЗ	Ра зом	Екз	За галь на
РОЗДІЛ 3							РОЗДІЛ 4								
Т 3.1	Т 3.2	Т 3.3	Т 3.4	Т 3.5	Т 3.6	Т 3.7	Т 4.1	Т 4.2	Т 4.3	Т 4.4	Т 4.5				
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	15	75	25	100
Самостійна робота															
5	5	5	5	5	5	6	5	5	5	5	16		74		

Т 1.1, Т 1.2 ... Т 2.4 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами діагностики є екзамен, навчальний освітній проект, тести, педагогічні задачі.

6. Програма навчальної дисципліни

Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні основи педагогіки

Тема 1. Педагогіка в системі наук про людину.

Тема 2. Методологія і методи науково-педагогічного дослідження.

Тема 3. Розвиток, соціалізація і виховання особистості.

Тема 4. Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу.

Тема 5. Нормативно-правові засади реформування сучасної системи освіти в Україні.

Розділ 2. Теорія освіти і навчання (дидактика)

Тема 1. Актуальні завдання сучасної дидактики. Навчання в цілісному педагогічному процесі.

Тема 2. Зміст освіти як фундамент базової культури особистості.

Тема 3. Методи та засоби навчання.

Тема 4. Сучасні технології навчання. Технології візуалізації змісту навчання.

Тема 5. Форми організації навчання.

Тема 6. Урок як основна форма організації навчання.

Тема 7. Педагогічна діагностика результатів навчально-пізнавальної діяльності.

Розділ 3. Теорія виховання

Тема 1. Виховання в цілісному педагогічному процесі. Зміст виховання. Основні напрями виховання.

Тема 2. Основні напрями виховання.

Тема 3. Загальні методи виховання.

Тема 4. Організаційні форми виховної роботи.

Тема 5. Педагогічні основи розвитку виховного потенціалу колективу.

Тема 6. Педагогічні основи діяльності класного керівника. Педагогічне керівництво самовихованням учнівської молоді.

Тема 7. Виховна робота з педагогічно занедбаними дітьми.

Розділ 4. Управління освітніми системами

Тема 1. Організаційні основи управління вітчизняною школою. Методична робота в школі.

Тема 2. Поняття про педагогічні інновації і передовий педагогічний досвід.

Тема 3. Реформування загальної середньої освіти в світлі концепції «Нова українська школа».

Тема 4. Оптимізаційний потенціал технологізації в освіті.

7. Структура навчальної дисципліни

Зміст модуля	Лекції (год.)	Семінар. заняття (год.)	Самост. робота студентів (год.)	Індивід. робот а студен	Всього
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ					
1. Педагогіка в системі наук про людину.	2	2			4
2. Методологія і методи науково-педагогічного дослідження.	2	2	4		8
3. Розвиток, соціалізація і виховання особистості.	2	2			4
4. Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу.	2	2	4		8
5. Нормативно-правові засади реформування сучасної системи освіти в Україні.	2	2	8		10
Розділ II. ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ					
1. Актуальні завдання сучасної дидактики. Навчання в цілісному педагогічному процесі	2	2	4		5
2. Зміст освіти як фундамент базової культури особистості	2	2			3
3. Методи та засоби навчання	2	2	4		8
4. Сучасні технології навчання. Технології візуалізації змісту	2	2	4		8
5. Форми організації навчання	2	2	4		8
6. Урок як основна форма організації навчання	2	2	2		6
7. Педагогічна діагностика результатів навчально-пізнавальної	2	2	4		6

Розділ III. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ					
1. Виховання в цілісному педагогічному процесі. Зміст виховання	2	2			3
2. Основні напрями виховання	2	4	4		5
3. Загальні методи виховання	2	2	4		8
4. Організаційні форми виховної роботи	2	2	4		8
5. Педагогічні основи розвитку виховного потенціалу колективу	2	2	4		8
6. Педагогічні основи діяльності класного Керівника. Педагогічне керівництво самовихованням учнівської	2	2			4
7. Виховна робота з педагогічно занедбаними дітьми	2	2	4		7

Розділ IV. УПРАВЛІННЯ ОСВІТНИМИ СИСТЕМАМИ

1. Організаційні основи управління вітчизняною школою. Методична робота в школі	2	2	4		8
2. Поняття про педагогічні інновації і передовий педагогічний досвід.	2	2	4		8
3. Реформування загальної середньої освіти в світлі концепції «Нова українська школа».	2	2	4		6
4. Оптимізаційний потенціал технологізації в освіті.	2	2	6		8
5. Підсумкове заняття					
ВСЬОГО	46	48	146		240

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ		
1	Педагогіка в системі наук про людину	2
2	Методологія і методи науково-педагогічного дослідження	2
3	Розвиток, соціалізація і виховання особистості	2
4	Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу	
5	Нормативно-правові засади реформування сучасної системи освіти в Україні.	2
Розділ II. ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ		
1	Актуальні завдання сучасної дидактики. Навчання в цілісному педагогічному процесі.	2
2	Зміст освіти як фундамент базової культури особистості	2
3	Методи та засоби навчання	2
4	Сучасні технології навчання. Технології візуалізації змісту навчання.	2
5	Форми організації навчання	2
6	Урок як основна форма організації навчання	2
7	Педагогічна діагностика результатів навчально-пізнавальної діяльності.	2
Розділ III. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ		
1	Виховання в цілісному педагогічному процесі. Зміст виховання	2
2	Основні напрями виховання	4
3	Загальні методи виховання	2
4	Організаційні форми виховної роботи	2
5	Педагогічні основи розвитку виховного потенціалу колективу	2
6	Педагогічні основи діяльності класного керівника	2
7	Педагогічне керівництво самовихованням учнівської молоді	2
8	Місце і роль сім'ї у вихованні. Суспільні інститути виховання	

9	Виховна робота з педагогічно занедбаними дітьми	2
Розділ IV. УПРАВЛІННЯ ОСВІТНИМИ СИСТЕМАМИ		
1	Організаційні основи управління вітчизняною школою. Методична робота в школі	2
2	Поняття про педагогічні інновації і передовий педагогічний досвід.	2
3	Реформування загальної середньої освіти в світлі концепції «Нова українська школа».	2
4	Оптимізаційний потенціал технологізації в освіті	2
Разом		48

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Аненкова І. П., Байдан М. А., Горчакова О. А., Руссол В. М. Педагогіка. Навчальний посібник / І. П. Аненкова, М. А. Байдан, О. А. Горчакова, В. М. Руссол : – Львів : “Новий Світ 2000”, 2020. – 567 [1] с.
2. Загальні основи педагогіки: навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта» / Л. В. Задорожна, І. М. Княгницька, І. Б. Тимофєєва. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. – 192 с.
3. Омеляненко В. Л., Кузьмінський А. І., Вовк Л. П. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання–Прес, 2006. – 423 с.
4. Волкова Н. П. Педагогіка. – К.: Академія, 2001. – 576 с.
5. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
6. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. 2-ге вид. доповн. .К.: Академвидав. 2012.
7. Коваленко, Н. В. (2019). Студентське науково-педагогічне дослідження: проектно-тренінговий підхід: навчальний посібник. Суми: ФОП Цьома С. П.,
8. Коваленко, Н. В. (ред.). (2021). Дослідження STEM освіти: проєкт школи та університету. Суми: ФОП Цьома С. П.,
9. Кривонос О. Б. Практикум з педагогіки: навчальний посібник / О. Б. Кривонос. – Суми: ФОП Цьома С. П., 2018. – 174 с.
10. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка. – К.: Знання–Прес, 2003. – 418 с.
11. Лозова В. І., Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання і навчання. – Харків: ОВС, 2002. – 400 с.
12. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. – К., 1999. – 350 с.

13. Нагачевська З.І. Педагогіка : навч.-метод. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (спеціалізація історія). Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 144 с.
- 14.
15. Новий освітній простір: Інформаційний посібник, 2019 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchi-prostir.pdf?fclid=IwAR1wgpWNjVUhfE6uJH0abN7iFcWAxQAWMTnMoGjlep bBQUXX47kRw__Z8Qc
16. Основи науково-педагогічних досліджень: навчальний посібник / І. П. Аносов, М. В. Елькін, М.М. Головка, А. А. Коробченко. – Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2015.
17. Пихтіна Н. Основи педагогічної техніки. Навчальний посібник. Вид-во: центр учбової літератури. 2023. 316 с.
- 18.
19. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад.: А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко – 2-ге вид., стер. – К.: Знання–Прес, 2006. – 700 с.
20. Сікорський П.І. Нова педагогіка. Львівська політехніка. 2021. 540с.

Додаткові:

1. Андрощук І. М. Теоретико-методологічні основи організації змішаного навчання у закладі загальної середньої освіти [Електронний ресурс] / І. М. Андрощук, О. В. Віролайнен // Вісник післядипломної освіти. Серія : Педагогічні науки. - 2021. - Вип. 15. - С. 10-24. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpohn_2021_15_4
2. Волинець Т. Методичні засади реалізації принципу наступності в навчанні фізики в закладах середньої освіти II ступеня [Електронний ресурс] / Т. Волинець // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки. - 2021. - Вип. 1. - С. 153-158. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nzbdpu_2021_1_18
3. Гришина Т.В. Освітня технологія як об'єкт методичної роботи. – Харків: Основа. – 2003. – 96 с.
4. Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи. Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва : навч.-метод. посіб./ Упоряд.: Воротникова І.П., Чайковська Н.В. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020..
5. Дистанційне та змішане навчання в школі. Путівник / Упоряд. Воротникова І.П. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020.
6. Дінтерсміт Т., Вагнер Т. Мистецтво навчати. Як підготувати дитину до реального життя. К.: Наш формат, 2017.
7. Кремень, В. Г. (Ред.). Національний освітній глосарій: вища освіта. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014.
8. Кривонос О.Б. Підготовка студентів до семінарських занять: навчально-методичний посібник / О.Б. Кривонос. – Цьома С.П., 2018. - 60 с.

9. Мармаза О. І. Інноваційний менеджмент– Х.: ТОВ «Планета-принт», 2016.
10. Медвідь Л.А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні. – К. : Вікар, 2003. – 335 с.
11. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017.
12. Новий освітній простір: Інформаційний посібник, 2019: [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf?fclid=IwAR1wgpWNjVUhfE6uJH0abN7iFcWAxQAWMTnMoGjlep bBQUXX47kRw__Z8Qc.
13. Організація дистанційного навчання в школі методичні рекомендації <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>
14. Остапчук Н. Використання GOOGLE CLASSROOM для організації уроків інформатики: структура віртуального класу [Електронний ресурс] / Н. Остапчук, Н. Полюхович // Нова педагогічна думка. - 2020. - № 1. - С. 27-32. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2020_1_7
15. Остапчук Н. Структура сучасного компетентнісного уроку "Я досліджую світ" інформатичної освітньої галузі [Електронний ресурс] / Н. Остапчук, Л. Мельничук // Нова педагогічна думка. - 2021. - № 2. - С. 48-54. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2021_2_11
16. Основи педагогічної ергономіки : навчальний посібник / Н.Д. Карапузова, Є.А. Зімниця, В.М. Помогайбо. – Київ : Академвидав, 2012. – 192 с. – (Серія "Альма-матер").
17. Стрілецька Н. М. Використання прийомів (технік) формувального оцінювання на уроках інформатики у початковій школі [Електронний ресурс] / Н. М. Стрілецька, О. С. Смаглюк // Молодий вчений. - 2020. - № 6(2). - С. 355-363. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_6\(2\)__38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_6(2)__38)
18. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом: Навч. посіб. К.: Знання, 2016.
19. Черненко В. П. Розвиток творчих здібностей на уроках інформатики за допомогою ТРВЗ-технології [Електронний ресурс] / В. П. Черненко, І. І. Киба // Фізико-математична освіта. - 2020. - Вип. 3(2). - С. 101-107. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/fmo_2020_3\(2\)__19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/fmo_2020_3(2)__19)

Інформаційні ресурси

1. Академія педагогічних наук України - <http://www.apsu.org.ua>
2. Український центр оцінювання якості освіти. – www.testportal.gov.ua
3. Освітній портал "Освіта.UA". – <http://osvita.ua>
Освітня мережа України. – www.ednu.kiev.ua
4. Виховна робота в школі. – http://www.library.kherson.ua/teach/scool_07.htm

5. Відкритий урок: професійний журнал для вчителів. – <http://osvita.ua/school>
6. Острів знань : Освітній шкільний інтернет-портал. – <http://ostriv.in.ua/>
7. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології Науковий журнал [Електронний ресурс] — Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pednauk/
8. Учительский портал. – <http://www.uchportal.ru/>
9. Я – вихователь. – <http://vosпитatel.at.ua>
10. Слово вчителя. – www.konserg.ucoz.ua
11. Портал «Діти України». – www.children.edu-ua.net
12. Наукове електронне фахове видання "Народна освіта" . – www.narodnaosvita.kiev.ua
13. Освітній портал " Педагогічна преса". – <http://pedpresa.ua>
14. "Гармонія сімейного життя". Сайт для старшокласників та старшокласниць. – <http://harmonia.okis.ru>
15. Безпека дітей в Інтернеті. – <http://onlandia.org.ua>
16. Освітній онлайн-журнал. – <http://educlub.com.ua>
17. Щоденник. Уа. – <http://shodennik.ua>
18. Українська педагогіка. – <http://ukped.com>
19. Інформаційний портал "Знання". – <http://znannya.info>
20. Методичний портал. – <http://pedsovet.su>
21. Тестування і моніторинг в освіті. - <http://timo.com.ua>

ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів в системі загальної середньої освіти (Наказ МОН України № 371 від 05.05.2008) // Освіта України. – 2001. – № 6. – С. 3–16.
2. Загальні методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу у п'ятих класах загальноосвітніх навчальних закладів (лист МОН України від 24.05.13 №_1/9-368). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua>
4. Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
5. Закон України «Про повну загальну середню освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.help/law/651-XIV/>.
6. Закон України «Про позашкільну освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>.
3. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII «Про освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru>
4. Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа» . – . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>

7. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018-%D1%80?lang=ru>
5. Лист Міністерства освіти і науки України від 25.07.2019 № 1/9-376 «Методичні рекомендації з питань організації виховної роботи у навчальних закладах у 2019/2020 навчальному році» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://iitzo.gov.ua/metodychni-rekomendatsiji/>;
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 27.10.2014 № 1232 «Про затвердження плану заходів щодо посилення національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://docs.google.com/viewer?url=http://mon.gov.ua/files/normative/2014-10-27/3008/nmo-1232.doc&embedded=false> ;
7. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 31.10.2011 № 1243 «Про Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://docs.google.com/viewer?url=http://mon.gov.ua/files/normative/files/news/10/31/1243.doc&embedded=false>;
8. Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс] / – 2002. – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>
8. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель із початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv>